

Socialna odgovornost gospodarskih družb ter varnost in zdravje pri delu

Socialna odgovornost gospodarskih družb (SOGD) prinaša nove pobude in je strateško pomembna za razvoj, zato postaja čedalje pomembnejša prednostna naloga gospodarskih družb vseh velikosti in vrst. Varnost in zdravje pri delu je bistven del socialne odgovornosti gospodarskih družb, zaradi česar so vodstveni delavci gospodarskih družb in strokovnjaki s področja varnosti in zdravja pri delu soočeni z vrsto priložnosti in izzivov.

Ta informativni bilten pojasnjuje, kaj socialna odgovornost gospodarskih družb je, kako je povezana z varnostjo in zdravjem pri delu, in daje nekaj osnovnih smernic za njuno uspešno integracijo.

Kaj je socialna odgovornost gospodarskih družb?

Socialna odgovornost gospodarskih družb pomeni, da gospodarske družbe v svojo poslovno dejavnost in v odnose z vsemi udeleženci prostovoljno vključijo skrb za socialne in okoljske zadeve (!).

Osnovna ideja socialne odgovornosti je preseči meje zgolj izpolnjevanja zakonskih zahtev z večjim vlaganjem v človeški kapital, okolje in odnose z vsemi udeleženci. Je prostovoljna, vendar se mora izvajati odgovorno, tako da med vsemi udeleženci vzbuja zaupanje.

Ljudje – svet – dobiček. Z naraščajočo globalizacijo, vse večjo skrbjo za okoljske in socialne zadeve ter učinkovitejšo komunikacijo je pojem socialne odgovornosti, ki presega zakonske ali dobičkonosne okvire, dobil nov zagon. Podjetja morajo jasno pokazati, da delujejo odgovorno glede »ljudi, sveta in dobička«.

Zakaj je socialna odgovornost gospodarskih družb pomembna?

- ✓ **Ugled** gospodarske družbe na področju skrbi za socialo in okolje vpliva na potrošnike in stranke.
- ✓ Na trgu **dela** je velika tekmovalnost in dobri delavci si želijo delati in ostati v gospodarskih družbah, ki jim ni vseeno.
- ✓ Socialna skrb čedalje bolj vpliva na odločitve **investitorjev**, saj investicije v gospodarske družbe, ki socialni odgovornosti posvečajo veliko pozornosti, vse hitreje naraščajo.
- ✓ Socialna odgovornost gospodarskih družb omogoča **strateško obvladovanje** notranjih in zunanjih tveganj tako na socialnem kot na okoljskem področju.
- ✓ Obstoječa **socialno odgovorna dejanja** postanejo bolj razpoznavna in se jih lažje posreduje.
- ✓ Socialna in okoljska odgovornost se je izkazala za učinkovito pri **zmanjševanju operativnih stroškov**.

Kako se varnost in zdravje pri delu vključuje v socialno odgovornost gospodarskih družb?

Socialna odgovornost gospodarskih družb je prostovoljna pobuda, katere cilji in aktivnosti morajo biti postavljeni nad ravnijo minimalnih

zahtev, ki jih določata evropska in nacionalna zakonodaja. Gospodarske družbe bi morale sprejeti pobude za socialno odgovornost, ker je to v njihovem dolgoročnem interesu.

S tem, da se osredotoča na vse udeležence, socialna odgovornost gospodarskih družb zajema tako notranje potrebe, to so potrebe delavcev, kot tudi zunanje potrebe, to so potrebe okolja in družbe nasploh. Z vidika varnosti in zdravja pri delu to pomeni skrb za varnost in zdravje pri delu delavcev nad ravnijo zakonskih zahtev in upoštevanje zunanjih dejavnikov, kot na primer upoštevanje zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu pri izbiri podizvajalcev ali pri trženju.

Socialna odgovornost gospodarskih družb bo varnost in zdravje pri delu približala drugim pomembnim vprašanjem, kot so:

- ✓ človeški viri;
- ✓ ravnovesje med delom in življenjem v prostem času;
- ✓ druge temeljne pravice pri delu;
- ✓ okoljska vprašanja;
- ✓ družbena varnost in zdravje pri delu (vključno z varnostjo proizvodov);
- ✓ dobičkonosnost in produktivnost.

Socialna odgovornost gospodarskih družb predstavlja možnost za gospodarske družbe, da povečajo svojo zavezanost varnosti in zdravju pri delu. Vendar pa to pomeni, da je treba previdno graditi na že utrjenih poteh na področju varnosti in zdravja pri delu in se izogniti morebitnim pastem, ki bi jih utegnile prinesiti nove prednostne naloge vodstvenih delavcev.

10 nasvetov, kako povezati varnost in zdravje pri delu ter socialno odgovornost gospodarskih družb

1. Gradite na obstoječih aktivnostih

Gospodarske družbe, ki se odločijo za strategijo socialne odgovornosti, morajo videti svoja ravnanja v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu kot temeljni kamen te strategije. Torej pregledajte obstoječe aktivnosti in pobude (kot na primer vrednote gospodarske družbe/blagovne znamke) in jih uporabite kot osnovo za nove ideje in izboljšave. Premislite o tem, kako povezati varnost in zdravje pri delu z različnimi področji, kot so kadrovanje, trženje itd. Razmislite tudi o tem, da bi svoje notranje komunikacije, na primer pri predstavitvi varnosti in zdravja pri delu, predstavili širšemu občinstvu (glejte nasvet št. 10 o poročanju).

(!) Evropska zelena knjiga (2001): "Promocija evropskega okvira za socialno odgovornost gospodarskih družb".

2. Učite se od drugih

Aktivnosti socialne odgovornosti gospodarskih družb prevzema čedalje več gospodarskih družb vseh velikosti in vrst in mnogo informacij je načeloma prosto dostopnih preko interneta ali v obliki tiskanih poročil. Povežite se z gospodarsko družbo, če želite vedeti več o izvajanju aktivnosti ali možnih težavah. Zagotovo vam bodo pomagali! Mreže inštitucij s področja varnosti in zdravja pri delu so dragocen vir informacij, ravno tako kot so strokovni organi, združenja, organizacije delodajalcev, sindikati, nevladne organizacije ali lokalne skupnosti. Razmislite o tem, da bi se priključili kateremu od mnogih programov etičnega poslovanja ali programov dvigovanja ravni osveščenosti, ki obstajajo na nacionalni in mednarodni ravni.

3. Opreделите strateške cilje

Socialna odgovornost gospodarskih družb predstavlja nov okvir, kako bolj strateško uvrstiti varnost in zdravje pri delu znotraj organizacije. Dolgoročne cilje za varnost in zdravje pri delu lahko povežete z drugimi strateškimi socialnimi in okoljskimi cilji ali trajnostnim razvojem na tak način, da se izognete podvajanju napora ali neprimernim aktivnostim. Med očitne povezave sodijo vprašanja duševnega zdravja v povezavi s sodobnim upravljanjem s človeškimi viri in zadovoljstvom delavcev. Ne pozabite obvestiti vseh udeležencev, še posebej delavcev, o svojih ciljih in jih vključite v proces priprave.

4. Prepoznajte in vključite ustrezne udeležence

Pri socialni odgovornosti gospodarskih družb je bistvenega pomena upoštevati mnenja vseh udeležencev, kot so delavci, stranke, delničarji, vlada, nevladne organizacije, strokovnjaki in družba. Strokovnjaki s področja varnosti in zdravja pri delu imajo pomembno vlogo, ker bolje kot marsikdo vedo, kako pomembno je pridobiti zaupanje delavcev in jih vključiti v strateške pobude. Nekatere gospodarske družbe že vključujejo lokalne skupnosti v zadeve, povezane z zdravjem in še posebej z varnostjo, kar predstavlja priložnost združevanja in posredovanja izkušenj.

5. Ravnovesje med ljudmi, svetom in dobičkom

Socialna odgovornost gospodarskih družb pomeni vključitev družbenih (ljudje), okoljskih (svet) in gospodarskih (dobiček) vidikov v poslovne zadeve in v komunikacijo z vsemi udeleženci. Varnost in zdravje pri delu je kot faktor dobrega počutja delavcev naraven del človeškega vidika socialne odgovornosti gospodarskih družb. Dojemanje varnosti s strani delavcev in njihovih družin je ključnega pomena za gospodarsko družbo. To so vprašanja, ki so bližje domu in se ne smejo izgubiti v politiki socialne odgovornosti gospodarskih družb med potencialno pomembnejšimi vprašanji, kot so etično poslovanje ali okoljske zadeve.

6. Ravnovesje med zunanjimi in notranjimi vidiki socialne odgovornosti gospodarskih družb

Včasih je varnost in zdravje pri delu obravnavano le kot notranje vprašanje gospodarske družbe. Vendar pa so zunanji vidiki varnosti in zdravja pri delu povezani z vprašanji socialne odgovornosti, kot je vpliv aktivnosti poslovnih partnerjev v celotni poslovni verigi. To pomeni, da je treba preprečiti, da bi se tveganja zanemarila s tem, ko njihovo obvladovanje zaupate drugim organizacijam. Osnovne

vrednote je treba razvijati in uporabljati na odprt način, dosledno navzven in navznoter.

7. Izvajanje: delajte, kot govorite

Verodostojnost je lahko izgubiti, zato bi morali vodstveni delavci biti za vzgled in se izogibati zagovarjanju koristi in dajanju obljub, ki jih ne izpolnijo. Strokovnjaki s področja varnosti in zdravja pri delu se zavedajo, da je nujno, da se vodilni delavci zavzemajo tako za socialno odgovornost gospodarskih družb kot za varnost in zdravje pri delu. Razvoj pobud socialne odgovornosti gospodarskih družb predstavlja priložnost, da postanejo vprašanja varnosti in zdravja pri delu strateško pomembnejša.

8. Bodite inovativni

Pomembno je vključiti varnost in zdravje pri delu v kulturo gospodarske družbe, saj tako aktivnosti povezane z varnostjo in zdravjem pri delu lahko postanejo običajna in redna praksa. Socialna odgovornost gospodarskih družb predstavlja priložnost za sprejetje različnih, dodatnih pobud in tako varnost in zdravje pri delu ne moreta biti spregledana. Poskusite biti inovativni in se ne bojte dajati etično obarvanih izjav – včasih imajo večji učinek na človeško ravnanje kot še tako racionalno dokazovanje!

9. Učenje in razvoj v organizaciji

Socialna odgovornost gospodarskih družb ni nekaj, kar bi se dalo obravnavati na hitro, saj razvoj novih vrednot in spreminjanje kulture znotraj gospodarske družbe zahteva svoj čas. To pomeni, da mora socialna odgovornost postati del vseh politik in postopkov obvladovanja tveganj. Izobraževanje zaposlenih o tem, kaj je socialna odgovornost gospodarskih družb, in o tem, kako lahko sami sodelujejo, utrjuje pripadnost gospodarski družbi in prispeva k temu, da se gospodarska družba promovira navzven.

10. Poročanje

Poročanje in zunanje komuniciranje je ključen del socialne odgovornosti gospodarskih družb in ni več omejeno samo na velike multinacionalne gospodarske družbe ali na tiste, ki delujejo na problematičnih področjih. Verodostojnost je bistvena, da se izognete obtožbam o navideznih poslih, skritih za skrbjo za okolje in ljudi, kar pomeni, da je treba biti jasen in pošten. Izogibajte se nejasnemu govorjenju, osredotočite se na svoje občinstvo in, če je potrebno, posredujte svoja sporočila različnim udeležencem.

Kje dobiti več informacij?

Socialna odgovornost gospodarskih družb ter varnost in zdravje pri delu – Poročilo Agencije 2004

Socialna odgovornost gospodarskih družb in zdravje pri delu – Forum Agencije 2001

<http://europe.osha.eu.int/topics/csr/> Spletna stran Agencije o socialni odgovornosti družb

http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-dial/csr/csr_index.htm Spletna stran Evropske komisije o socialni odgovornosti gospodarskih družb

Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao, Spain

Tel. (34) 944 79 43 60, faks (34) 944 79 43 83

information@osha.eu.int